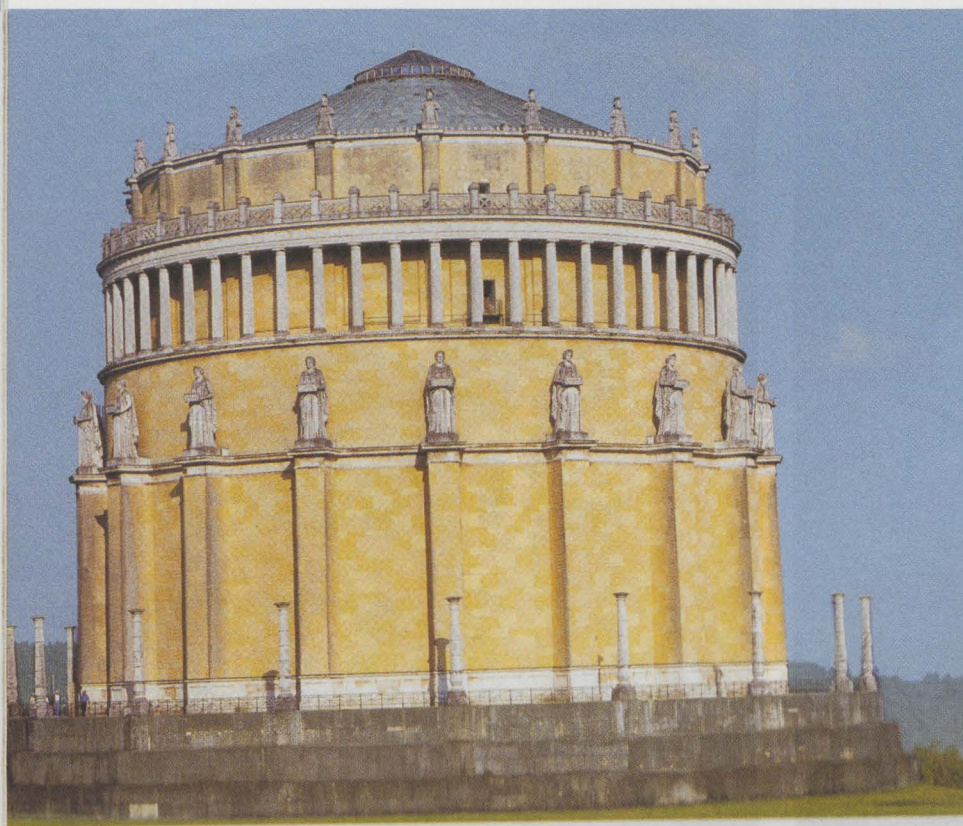

DE BEFREIUNGSHALLE BIJ KELHEIM

Iedereen weet dat de Arc de Triomphe in Parijs is opgericht om de veldslagen van de Fransen te roemen. Bij het Beierse Kelheim, niet ver van Regensburg, staat echter een merkwaardig bouwwerk dat te zien is als het negatief van de Arc: een tempel om de nederlagen van Napoleon te gedenken. De Befreiungshalle is ontstaan uit dezelfde nationalistische impuls die ook het Walhalla voortbracht, met dezelfde romantische koning (Ludwig I van Beieren) en dezelfde neoclassicistische architect (Leo von Klenze) die ervoor tekenden. Het staat op de Michaelsberg waar ooit Wodan werd vereerd, en kijkt hoog uit over de stad Kelheim en de spectaculaire Donaudurchbruch, een stroomversnelling waarmee de rivier zich tussen hoge rotswanden heen een weg perst.

De ronde vorm van de Befreiungshalle is ontleend aan die van de Engelenburcht in Rome. Het gebouw, opgetrokken uit geel zandsteen, is 60 meter hoog en 28 meter breed. Rondom staan beelden die Duitse 'stammen' voorstellen. Wie er binnentreedt en enigszins gevoelig is voor bepaalde surrealistische filmscènes, maakt goede kans op een hallucinerende ervaring, zeker als hij een paar keer rond zijn eigen as heeft gedraaid. In een lege ronde hal, staande onder de reusachtige koepel, wordt hij omringd door een kring van 34 vrijwel identieke witmarmeren klassieke overwinningsgodinnen die elkaar losjes

de hand reiken: kennelijk de Duitse staten anno 1844. Tussen hen in 17 metalen schilden met overwinningen op Napoleon, gegoten uit het ijzer van buitgemaakte kanonnen. Hoog boven de nissen van de zuilengalerij hangen de namen van veldheren, en nog hoger de namen van plaatsen waar de keizer in het stof moest bijten. Midden op de veelkleurige, marmeren vloer staat een ronde inscriptie te lezen van Ludwig I:

MOECHTEN
DIE DEUTSCHEN
NIE VERGESSEN WAS
DEN BEFREIUNGSKAMPF
NOTWENDIG MACHTE
UND WODURCH SIE
GESIEGT.

De historisch geïnteresseerde kijker kan bevangen worden door tegenstrijdige gevoelens, aangezien de ideologie van nationale 'bevrijding' hier in een dusdanig pralerige vorm is gegoten, dat je niet kunt nalaten te denken aan hetgeen zich decennia later uitkristalliseerde als Duitslands machtsstreven, dat de wereld in brand zou zetten.

Jan van Oudheusden